

Leaflet 23 april 2021 **Trekvogels**

Eerst nog even de **winterrust**, die had u nog tegoed. (Was)beren, dassen en eekhoorns houden een winterrust. Wat is nu het verschil met winterslaap? Tijdens de winterslaap zakt de lichaamstemperatuur flink (bijna tot 0 graden), de ademhaling en het hartritme worden op een laag pitje gezet. Bovendien ontwaken winterrustende dieren af en toe om even wat te eten. Eekhoorns slaan van tevoren voedsel op en verstoppen het. Zo kunnen ze in de winter rustiger aandoen en veel in een warm holletje zitten. Uit recent onderzoek blijkt dat het verschil tussen winterslaap en winterrust niet altijd zo duidelijk is. Zo blijken winterrustende beren hun lichaamstemperatuur ook flink te verlagen.

DE TREKVOGELS KOMEN TERUG!

Er zijn vogels die het hele jaar in Nederland wonen en broeden, ook in de winter. Dit noemen we **standvogels**. Zij kunnen zich makkelijk aanpassen door te kiezen voor ander voedsel. Bij voorbeeld een koolmees eet in de lente en de zomer insecten en in de herfst en winter stapt hij over op vruchten en zaden. Ook bezoekt hij de voedertafel in de tuin, daarom is het zo belangrijk om een vogelvriendelijke tuin in te richten. Andere vogels blijven niet het hele jaar op dezelfde plaats. In de winter zijn ze in een warmer land dan in de zomer. Vogels die heen en weer reizen tussen een zomergebied en een wintergebied noem je **trekvogels**. Sommige vogels trekken een paar honderd kilometer weg, bijvoorbeeld van Nederland naar Zuid-Frankrijk. Andere vliegen wel duizenden kilometers, zoals naar Zuid-Afrika. Honderden miljoenen trekvogels zijn nu in ons deel van de wereld op weg naar hun broedplekken. Ze komen terug uit Afrika en Zuid-Europa en gaan naar het noorden. Door de ligging van Nederland kunt u de vogeltrek op magnifieke wijze beleven. Kijk eens voor tips bij de Vogelbescherming!

zwartkop

VOORJAARSTREK EN NAJAARSTREK

De voorjaars trek verloopt anders dan in het najaar, omdat vogels dan nog meer haast hebben. Want hoe eerder ze in de broedgebieden arriveren, hoe eerder ze de beste plekjes voor hun nest kunnen claimen en hoe groter de kans op een goed broedseizoen. Veel soorten zetten er tegenwoordig extra de sokken in om op tijd in het noorden aan te komen. In vergelijking met enige tientallen jaren geleden scheelt dat dagen of zelfs enkele weken. Een mogelijke verklaring is dat zij reageren op de klimaatverandering, waardoor in onze contreien de insectenpiek eerder plaatsvindt. Doordat het steeds warmer is, zijn er eerder veel insecten. Vogels hebben die insecten nodig om hun jongen te voeren. Zo zagen we de eerste boerenzwaluwen in de jaren '70 eind maart of begin april, tegenwoordig zijn ze er al half maart: twee weken eerder.

Noordse stern

Iedere soort kent zijn eigen terugtrekperiode. Vogels die niet ver weg vliegen, zoals naar Zuid-Europa, zijn vaak als eerste terug. Dat geldt bijvoorbeeld voor de tiftjaf, zwartkop en blauwborst. Die zijn nu alweer thuis. Langeafstandstrekkingers als spotvogels, zomertortel en wielewaal komen later aan vanuit Afrika. Maar dat is geen wet van Meden en Perzen, want boerenzwaluwen trekken heel ver weg, maar zijn relatief vroeg terug in de Nederlandse boerenschuren waar ze broeden. Noordse sterns maken het daarbij wel heel bont. Zij brengen de winter door rond Antarctica, tot Australië aan toe! Je vindt ze in Nederland langs de kust.

HINDERNISSEN

Onderweg kan er van alles gebeuren: zo zorgen slecht weer of zandstormen boven de Sahara soms voor vertraging, zoals bekend bij zwaluwen. Helaas zijn er nog meer obstakels die trekvogels moeten trotseren, zoals windmolens en hoogspanningsleidingen en (illegale) jacht.

Onderzoekers trekken uit verzamelde gegevens de conclusie dat veel van de variatie in de data van doorkomst kan worden verklaard door het weer en de wind in vier of vijf overwinterings- en doortrekgebieden op de trekvogelroute. In gemiddeld 80 procent was dat het geval, stellen de onderzoekers. Statistisch blijkt de wind de grootste factor te zijn die de aankomsttijd van zangvogels bepaalt. Wanneer die gunstig is, duurt hun trek korter, kost die minder energie en komen vogels eerder aan. Wie weet zit er nu al eentje in uw tuin!

Een bijdrage van Pien Collignon